

SFJ00319142120001 SÃO THOME som slepebåt SPEIDEREN.

1914 DS/HVB SÃO THOME (SFJ003191421)

Type	Dampskip, hvalfanger steam ship, whale catcher.	Off.no (IMO):	
Flagg (flag):	NOR	Havn(port):	Sandefjord
Byggeår (year built):	1901/03	Bnr (Sno):	197
Bygger (yard):	Akers mek. Værksted, Kristiania.		
Eier (owner):	Hvalfanger A/S Viking, Sandefjord.		
Disponent (manager):	Alex Lange og Johan Rasmussen, Sandefjord.		
Klasse (Class):			
Tonnasje (Tonnage):	95 brt, 32 nrt		
Dimensjoner (size):	L: 86,7'-B: 17,4'-D: 10,5'.		
Fangstutstyr: (catching equipm.)			
Navigasjonsutstyr:			
Manøversystemer (syst. for manouvering)			

Dekksmaskineri
(deck machinery):

Kommunikasjon
(comm.):

Kallesignal (Call sign.): MFPD/LEXK

**Fremdrift
(propulsion):** 1 stempel dampmaskin (steam reciprocating), trippel ekspansjon (triple exp.). 3-sylinder. 203 NHK. Bygd ved Akers mek. Værksted, Kristiania

Fart/forbr.
(speed/cons.): 11,5 knop

Hjelpemaskineri (aux):

Tot. el. kraft (el.
power):

Kjele(r) (boiler): 1 hoveddampkjel.

Bemanning (crew): pers,

Historikk: **1901** Bygd som hvalbåt **ØRNULF** ved Akers mek. Værksted, Kristiania for A/S Harpunen (v/konsul Peter Herlofson) (etablert i 1895), Dvergasteineyri, Island for fangst fra Island med C. F. Herlofson (sønn av P. Herlofson) som fangstbestyrer. Overlevert i mars.

1904 Fangststasjon og fartøy flyttes til Hebridene. Fremdeles med C. F. Herlofson som fangstbestyrer. Selskapet blir drevet fra Kristiania og med Per Møystad som disponent. I 1904 fanget man 93 hval med tre fangstbåter. Utbyttet ble 2.600 fat hvalolje.

1905 I sesongen fanget man 148 hval med tre fangstbåter og utbyttet ble 4.380 fat.

1906 I sesongen fanget man 145 hval med tre fangstbåter og utbyttet ble 5.100 fat.

1907 I sesongen fanget man 145 hval med tre fangstbåter og utbyttet ble 4.500 fat.

1908 I sesongen fanget man 124 hval med tre fangstbåter og utbyttet ble 3.900 fat.

Til salgs i oktober fra P. Herlofson's dødsbo.

1909 Grosserer Abraham Tjersland, gros. Per Møystad, disp. Harald Maartensen og disp. Ole Johannesen, Kristiania overtok A/S Harpunen og **ØRNULF** i februar. Pr. 23/04 ommålt: 93,91 brt, 32,85 nrt. Kallesignal MFPD

I 1909 sesongen fanget man 192 hval med tre fangstbåter og

utbyttet ble 7.000 fat.

1910 I sesongen fanget man 158 hval med tre fangstbåter og utbyttet ble 5.440 fat.

1911 Solgt i januar for NOK 75.000/45.000 til A/S Ørnulf v/Haldor Virik, Olaf Støkken og Anton Støkken, Sandefjord Videre solgt for NOK 65.000 til Hvalfanger A/S Viking" (P. Bogen), Sandefjord. Omdøpt til **SÃO THOME** i mars.

Sommersesongen 1911 ble resultatet det beste i Hvalfanger A/S Vikings historie da produksjonen ble 19.300 fat. Dette året bestod fangsten kun av knølhval. **AMBRA** fanget med 3 hvalbåter, **SKYTTE** (97 brt, bygget 1882), **BJØRN** (115 brt, bygget 1893) og **SÃO THOME** (93 brt, bygget 1901).

Fangstbestyrer var Ole Andersen.

1912 Denne sesongen ble resultatet 16.400 fat. Fangsten bestod av 665 knølhval og 4 andre hvalarter. Fanger med 3 hvalbåter. Fangstbestyrer var Ole Andersen.

1913 Denne sesongen viste resultatet et hvalbestanden er redusert og resultatet ble 13.600 fat. Det blir fanget 421 knølhval og 32 andre hvalarter. Fanger med 3 hvalbåter.

Fangstbestyrer var Ole Andersen. **1914** Sesongen 1914 ble et dårlig år. Kun 8.150 fat. For første gang bestod fangsten hovedsakelig av andre hvalarter. 112 andre arter og kun 85 knølhval. Denne sesongen ble det fanget med 4 hvalbåter.

Peder Bogen døde 13/08 og Johan Rasmussen og Alex. Lange ble disponenter.

1915 Grunnet krigen, med mangel på fraktesfartøy, ble kokeriet **AMBRA** klargjort for fraktfart. Samtidig ble **SÃO THOME** og hvalbåtene **SKYTTE** og **BJØRN** og landstasjonen lagt ut for salg, og Hvalfanger A/S Viking oppløst. Salget av hvalbåter og landstasjon innbrakte NOK 88.250.

SÃO THOME ble i oktober for NOK 49.000 solgt til A/S Transport (Carl Ulrich Wetlesen), Kraakerøy, Fredriksstad.

1916 Ombygget til slepebåt. Ferdig ombygget 28/11. Ny tonnasje: 93,91 brt, 31,79 nrt.

1917 Solgt i en offentlig auksjon 29/01 for NOK 95.000 til Carl Ulrich Wetlesen, Fredrikstad.

Solgt i februar for NOK 100.000 til A/S Christianssands Buxerselskab (S. O. Stray & Co. v/Richard Emil Stray), Kristiansand

1926 Selskapet avviklet i desember. Overtatt for NOK 12.000 av Johannes Hansen, Arendal. Omdøpt til **SPEIDEREN**.

1934 Grunnstøtte og sank 12/11 ved Tvistein Fyr på Brunlaneskysten mens hun var på reise fra Kragerø til Oslo. Styrmannen ble bøtelagt for å ha unnlatt å peile fyrene.

History in English:

1901 Built as a whale catcher **ØRNULF** at Akers mek. Workshop, Kristiania for A/S Harpunen (Peter Herlofson), Dwarfasteineyri, Iceland for catching from Iceland with C. F. Herlofson as manager. Delivered in March.

1904 Equipment and catchers transferred to the Hebrides. Still with C. F. Herlofson as whaling manager.

The company is run from Kristiania and with Per Møystad as manager. In 1904, 93 whales were caught with three catchers. The production was 2.600 barrel of whale oil.

1905 In the season, 148 whales were caught with three catchers and the production was 4.380 barrels.

1906 In the season, 145 whales were caught with three catchers and the production was 5.100 barrels.

1907 During the season, 145 whales were caught with three catchers and the production was 4.500 barrels.

1908 During the season, 124 whales were caught with three catchers and the production was 3.900 barrels.

1909 In the season, 192 whales were caught with three catchers and the production was 7.000 barrels.

Sold to A/S Harpunen (Ole Johnsen), Kristiania.

1910 In this season, 158 whales were caught with three catchers and the production was 5.,440 barrels.

1911 Sold to Hvalfanger A/S Viking (Peder Bogen), Sandefjord. Renamed **SÃO THOME**.

The summer season in 1911 became the best in Hvalfanger A/S Viking's history when the production was 19.300 barrels. This year, the catch consisted only of humpback whales. **AMBRA** caught with 3 catchers, **SKYTTE** (97 brt, built 1882), **BJØRN** (ex **GLÜCKAUS**, 115 brt, built 1893) and **SÃO THOME** (93 brt, built 1901). Whaling manager was Ole Andersen.

1912 This season resulted in 16.400 barrels. The catch consisted of 665 humpback whales and 4 other whales. Caught with 3 catchers. Whaling manager was Ole Andersen.

1913 This season shows the result a whale stock is reduced and the result is 13.600 barrels. 421 humpback whales and 32 other whales are caught. Caught with 3 whalers. Capture manager was Ole Andersen.

AMBRA was the first factory to deliver its cargo to the newly

started facility of DE-NO-FA in Fredrikstad, which was opened in May this year.

1914 The 1914 season was a bad year. Only 8.150 barrels. For the first time, the catch consisted mainly of other species of whales. 112 other species and only 85 humpback whales. This season it used 4 catchers.

Peder Bogen died 13/08 and Johan Rasmussen and Alex. Lange became managers.

1915 Due to the lack of freight vessels, the **AMBRA** was prepared for shipping. At the same time, **SÃO THOME** and the whale catchers **SKYTTE** and **BJØRN** and the shore facilities were put up for sale, and Hvalfanger A/S Viking liquidated.

SÃO THOME is sold to A. L. Wetlesen, Fredrikstad.

1916 Re-sold to A/S Transport (Carl Ulrich Wetlesen), Fredrikstad. Sales of catchers and shore facilities contributed NOK 88.250.

Converted to tugboat. New tonnage: 93.91 brt, 31.79 nrt.

Sold to A/S Christianssands Buxerselskap (S. O. Stray & Co.), Kristiansand. Renamed **SPEIDEREN**.

1926 Sold to Johs. Hansen, Arendal.

1934 Stranded and sank 12/11 off Tvistein Lighthouse on the Brunlanes coast on the way from Kragerø to Oslo. The mate was fined for failing to check the bearing of the lighthouses.

Kilder: www.skipet.no (skipsforlis 1934), boken «Moderne Hvalfangsts Historie», boken «Av hvalfangstens historie».

Samlet og bearbejdet av Ragnar Iversen

Sist oppdatert: 10/01-2018 (RI)